

Delta i debatten,
skriv til oss!

Send ditt innlegg til
debatt@nationen.no.
Innlegg kan også sendes pr. post til

Nationen, Postboks 9390 Grønland, 0135
Oslo. Mer konvolutt «debatt». Innlegg
som sendes elektronisk blir prioritert.

Kronikk: Max 5000 tegn med mellomrom.
Leserinlegg: Max 2500 tegn med mel-
lomrom. Kun bestilte kronikker honoreres.

Redaksjonen forbeholder seg retten til
å redigere og forkorte innsendt stoff
og til å publisere det elektronisk.

KRONIKK

Hjortejakt i måneskinn: To av tre grunneiere i Sogn og Fjordane bruker jaktterrenget selv, sammen med venner, slekt og bekjente. Bare 6 prosent oppgir at de markedsfører jaktutleie.

FOTO: LISBET HARSTAD

Hjortejakt – kun for de få?

Grunneierne i Sogn og Fjordane anslår at de årlig har større kostnader enn inntekter i forbindelse med hjorten, men de er likevel i all hovedsak fornøyde med hjortebestanden og forvaltningen. Kommersialisering kan gi økt tilgang til hjortejakt for allmennheten.

Den norske hjortestammen har økt jevnt og trutt de siste tiårene. De to siste årene ble det for første gang felt mer hjort enn elg på landsbasis i Norge, og avskytingen av hjort øker fortsatt kraftig. Av en fellingskvote på 50.923 hjort, ble det høsten 2009 felt 37.695 hjort. Sogn og Fjordane er hjortefylke nr. 1 med hele 11.600 felte hjort. Samtidig snakkes det stadig om faren for ekskludering av lokale jegere, og at inntekter fra hjortejakt skal «redde landbruket». Hva er egentlig situasjonen for hjortejakta per i dag? Hvem har tilgang, og hva betyr det økonomisk for grunneierne?

Forskningsprosjektet HjortAreal finansiert av Natur og Næring-

MER HJORT ENN ELG
«De to siste årene er det for første gang felt mer hjort enn elg i landet.»

programmet i Norges forskningsråd og Direktoratet for naturforvaltning analyserer ulike aspekter ved utviklinga av dagens hjortestamme (se Nationen 30. mai 2007). Den nesten eksplorative økningen i hjortestammen på Vestlandet gir nye både økologiske og økonomiske utfordringer. For å undersøke hva hjorten betyr for rettighetshaverne ble skogeiere i Sogn og Fjordane tilknyttet Norges Skogeierforbund kontaktet og bedt om å fylle ut et spørreskjema knyttet til hjort, hjortejakt og beiteskadekostnader. Over 200 skogeiere deltok i undersøkelsen.

Er rettighetshaverne interessert i å foredle hjortejakta som økonomisk ressurs? Er hjortejakta først og fremst en årlig tradisjon som skogeierne ønsker å dele med familie og venner, eller er den primært en kilde til inntekter? Dette er ikke bare interessant ut fra et næringspolitisk ståsted, men kanskje like viktig fordi det dreier seg om forvaltningen av en fellesressurs med en betydelig kostnadsside først og fremst i form av trafikkulykker.

Den typiske skogeieren i Sogn og Fjordane (av de 46 prosent som svarte) er en mann på 52 år med utdanning fra videregående skole og inntekt på om lag 350.000,

hvorav ca. 5 prosent kommer fra skogbruk, 40 prosent fra jordbruk/husdyrhold og øvrig inntekt kommer fra annet arbeid utenfor gårdsdriften. Gjennomsnittlig innmarksstørrelse er 109 dekar, og hvor det i all hovedsak produseres gras.

Hele 2/3 av grunneierne oppgir at på deres eiendom jakter de hovedsakelig selv sammen med venner, slekt og bekjente. Kun 8 prosent oppgir at de hovedsakelig leier ut gjennom turoperatør/jaktformidler. Den mest typiske jegeren er derfor venner, slekt og bekjente (61 prosent) og lokale jegere (20 prosent), mens bare 19 prosent oppgis å være tilreisende jegere. I tråd med dette er det svært liten grad av markedsføring. Faktisk er det kun 6 prosent som oppgir at de markedsfører jaktutleie gjennom aviser/internett og lignende. De samme jegerne kommer igjen år etter år.

Nettoinntekten av hjortejakt på egen eiendom oppgis til ca. 3.300 kroner i gjennomsnitt per år. Grunneierne anslår samtidig at beiteskadene på skog og innmark beløper seg til henholdsvis 5400 og 6500 kroner. Basert på disse anslagene mener grunneierne selv at de årlig opplever et økonomisk tap på ca. 8600 kroner i gjennomsnitt med dagens hjorte-

bestand. Vi ville da forvente at de også opplever at hjortebestanden er for høy! Slik er det imidlertid ikke. På spørsmål om størrelsen på hjortebestanden oppgir hele 53 prosent at de mener hjortebestanden er passelig stor på egen eiendom, 42 prosent mener dog at den er for høy, mens bare 5 prosent mener den er for lav. Hele 54 prosent oppgir at den er for høy i andre deler av kommunen!

Kun en liten andel av jakten leies ut til tilreisende jegere. Grunneierne selv mener det er store muligheter for å øke inntektene fra hjortejaktsalg. Nær halvparten av grunneierne mener de kunne økt inntektene ved å sette opp prisen. Samtidig er det mange (42 prosent) som mener bedre samarbeid med andre grunneiere ville gitt store muligheter for økt inntekt. Den tredje viktigste muligheten grunneierne ser for seg er å dele opp jakten i flere kortere utleieperioder. Videre er det ca. en fjerdedel som mener de kan øke inntekten ved å overlate jaktformidlingen til en turoperatør eller jaktformidler.

Jon Olaf Olaussen
Førsteamanuensis ved Trondheim Økonomiske Høgskole
Atle Mysterud
Professor ved CEES, Biologisk institutt, Universitetet i Oslo

NATUR

Varde på Gaustatoppen, ein god ide?

Ja, ideen og tiltaket er i utgangspunktet interessant og kreativt. Rart nok er det ingen ordentleg varde på Telemarks høgste fjell. Strategisk plasserte vardar kan ha ei tredelt historie, som bodstikke-, kommunikasjons- og varslingsfunksjon i fortida, som markeringsskjema ved tidlegare tiders kartlegging, eller rett og slett som påfunn og utslag av menneskelege markeringsskjema.

Grunnen til at Gaustatoppen ikkje har nokon skikkeleg varde, kan vera at toppen er eit så storslagent landemerke i seg sjølv. Dessutan har høgste punktet sin spesielle trestolpe med dei ver- og vindbeskyttande trekassene nedst som har stått her og ridd av presset frå naturkreftene i årevis. Dette viser trevirket sine unike eigenskapar, samanlikna med mange av dei sårbare tekniske installasjonane som er og har vore her oppe, t.d. Statnetts linestrek, der kablar og oppheng knakk som «knekkbrød» nesten kvar vinter. Eller då glasfiberplatene rundt tårnet losna og flaksa med vinden som store, ville fuglar nedetter fjellsidene.

Den nye varden blir bokstaveleg talt ein «prøvestein» på moderne menneske sin vardebyggjarkunst. At stein frå alle dei kommunane rundt om som ein ser Gaustatoppen frå, skal få sin plass i denne nye varden, er ein genial ide som sikkert inspirerer mange til å yte sitt steinbidrag.

Til slutt: Ifrå kva kommunar ser ein eigentleg Gaustatoppen, i alle fall med god kikkert, kommunar som da, i følgje intensjonen, burde kunne få invitasjon til å bidra med sin stein til varden. Digitalteknikken burde kunne finne ut av dette, men har tydelegvis svikta når den viser at ein ikkje ser Gaustatoppen frå Jomfruland i Kragerø kommune, og frå nokre kommunar i Sverige og i Hedmark.

Likevel, gratulerer med ein genial ide. Eg støttar tiltaket både som gaustatopp-venn, turistforeningsmenneske, og som kommunepolitikar, og ikkje minst ut frå at me da har noko å sjå fram til på den tradisjonsrike Gaustadagen den 28. august i år.

Jon Ingebretsen
Naturrettleiar og gaustatoppentusiast